

10 APR 2012

RIKSADVOKATEN

Justis- og beredskapsdepartementet, Politiavdelingen
Postboks 8005 Dep
0030 OSLO

REF.:
201000188

VÅR REF.:
2012/00551-002

DATO:
11.04.2012

HØRING - FORSLAG TIL POLITIREGISTERFORSKRIFTEN

Det vises til høringsbrev og -notat 15. februar d.å. med forslag til politiregisterforskrift. Frist for å avgi høringsuttalelse er etter avtale med departementet forskjøvet til 12. april.

1. Innledning

Riksadvokaten understreker innledningsvis at nye bestemmelser om politiets og påtalemyndighetens behandling av opplysninger er en viktig forutsetning for å kunne ta del i det internasjonale samarbeid i straffesaker, ikke minst i et EU/EØS-perspektiv. Justis- og beredskapsdepartementet fortjener anerkjennelse for å ha vært i stand til å gi arbeidet med forskriften høy prioritet i en tid som må ha vært – og vel fortsatt er – svært krevende for departementet. Det foreliggende høringsnotatet og forslag til forskrift bærer imidlertid, forståelig nok, preg av at departementet har hatt et betydelig tidspress. Forskriften er meget omfattende og til dels vanskelig tilgjengelig. Arbeidet med å gjennomgå forslaget for å komme med konstruktive innspill har vært krevende, og til tross for at forskriften er av stor betydning for politiet og påtalemyndigheten, har vi med den korte høringsfristen måttet begrense gjennomgangen i større grad enn ønskelig.

Vi er kjent med at implementeringen av datalagringsdirektivet er utsatt fra 1. juli i år til 1. januar 2013, og at også politiregisterloven får et senere ikrafttredelsestidspunkt enn tidligere antatt. Det innebærer formentlig gode muligheter for ytterligere bearbeidelse av politiregisterforskriften før den trer i kraft. Dersom det skulle være ønskelig, er riksadvokaten innstilt på å bidra i dette arbeidet.

På grunn av forskriftsutkastets omfang og tilgjengelighet er det vanskelig fullt ut å se de praktiske konsekvensene av det nye regelverket. Uavhengig av når loven og forskriften trer i kraft, oppfordrer riksadvokaten derfor til at det legges opp til en grundig evaluering av regelverket kort tid etter ikrafttredelsen, og med lav terskel for å foreta endringer som viser seg nødvendig. Det kan være hensiktsmessig å la en slik evaluering omfatte en gjennomgåelse av det tilsvarende regelverket i de øvrige nordiske land, ikke minst på områder der det kan herske berettiget tvil om hvor sterke føringer de internasjonale

forpliktelsene gir. Som det fremgår nedenfor, er det på enkelte punkter lagt opp til løsninger som vi har vanskelig for å forstå at med nødvendighet må følge av de relevante EU-rettslige instrumenter. Dette gjelder særlig begrensningene i gjenbruk av informasjon.

2. Forskriftens form og oppbygging. Forhold til politiregisterloven og straffeprosessloven

Politiregisterloven og -forskriften utgjør samlet et meget omfattende og til dels vanskelig tilgjengelig regelverk, med en begrepsbruk brukerne ikke er fortrolig med. Dette byr på betydelige utfordringer.

Departementet har fortjenestefullt forsøkt å gjøre forskriften brukervennlig ved å gjenta, og vise til, en del av bestemmelsene i politiregisterloven. Det er i og for seg en god tanke, men vi er noe usikre på om hensikten oppnås med det utkastet som foreligger. Blant annet gjør omfanget av henvisninger (både internt i forskriften og til politiloven og straffeprosessloven) at man i mange sammenhenger må gå fra bestemmelse til bestemmelse for å få tak i hva som til syvende og sist gjelder for det aktuelle tilfellet. Det er heller ikke alltid lett å finne ut hva som egentlig gjelder. Ved bearbeidelsen av forskriften bør det søkes å gjøre den noe enklere tilgjengelig. (Det bør blant annet vurderes å sette inn henvisninger til de aktuelle bestemmelsene i straffeprosessloven der forskriften nå bare viser til loven generelt, f.eks. § 25-2).

Forholdet mellom politiregisterloven/-forskriften og straffeprosessloven kan på en del punkter klargjøres ytterligere. For eksempel fremstår det ikke som tilstrekkelig klart om og i hvilken grad førstnevnte gjelder for håndtering av beslaglagte gjenstander. Utgangspunktet er formentlig at håndtering, herunder opphør, av beslag reguleres av straffeprosessloven og påtaleinstruksen. Når forskriften § 1-2 utvider definisjonen av "personopplysning" til å gjelde biologisk materiale, kan det imidlertid se ut som om håndtering av i alle fall slikt materiale (også) reguleres av politiregisterloven og -forskriften. Det er i så fall, etter vår vurdering, ikke hensiktsmessig, og gir grunn til på ny å vurdere om den nevnte utvidelse i § 1-2 er ønskelig. Vi viser her til Personvernemndas avgjørelse 25. mars 2003 der nemnda kom til at biologisk materiale ikke i seg selv er en personopplysning i personopplysningslovens forstand. En parallell forståelse av grunnbegreper i de to regelverkene kan være hensiktsmessig.

Det bør for øvrig foretas en kritisk gjennomgang av de bestemmelsene i forskriften som er overført fra påtaleinstruksen, med tanke på om det er behov for eller ønskelig med oppdateringer og endringer i disse. Som eksempler kan nevnes at § 10-12 C nr 1 ikke er oppdatert med terrorbestemmelsene, § 10-3 bør gjenspeile at etter barnevernloven § 6-4 skal politiet også gi opplysninger til barnevernet ved mistanke om "andre former for omsorgssvikt" og når barnet/ungdommen har vist "vedvarende alvorlige adferdsvansker", og § 25-3 bør justeres slik at også dokumenter som inneholder opplysninger av særlig personlig art om andre enn siktede skal arkiveres særskilt.

3. Særlig om trafikk- og lokaliseringsdata m.m. Negative konsekvenser for kriminalitetsbekjempelsen, herunder oppløring av straffesaker

Det er egnet til alvorlig bekymring at utkastet til forskrift i betydelig grad synes å innskrenke politiets mulighet til å bruke trafikk- og lokaliseringsdata ut over den saken dataene er innhentet i, jf. forskriften kapittel 52. Bekymringen skyldes først og fremst at det legges opp til streng tilgangsbegrensning (§ 52-5) og absolutte regler om sletting (§ 52-9). I

det følgende benyttes begrepet "trafikkdata" som felles begrep for informasjon innhentet i medhold av straffeprosessloven (nye) §§ 210 b og 210 c.

Vi er kjent med at Kripos i sin høringsuttalelse har redegjort nærmere for uheldige konsekvenser av forslaget, og vi viser til denne. For egen del understrekes særlig følgende:

Etter sin ordlyd kan utkastet til § 52-5 og presiseringer i merknadene til kapittel 52 vanskelig forstås annerledes enn at trafikkdata innhentet i medhold av straffeprosessloven (nye) §§ 210 b og 210 c ikke skal kunne benyttes i etterforskningen av (eller som bevis i) andre saker, verken saker som etterforskes samtidig eller saker politiet blir kjent med på et senere stadium. I så fall vil den reelle muligheten til å benytte slike data til å se etter mulige koblinger mellom saker sterkt reduseres, og i noen grad bero på tilfældigheter, ved at bruken kun kan baseres på straffesaksdokumentene¹ og ikke på de mulighetene som ligger i at opplysningene er registrert i den telefonimodulen som er utviklet for formålet.

En slik begrensning vil blant annet i betydelig grad gå ut over muligheten til å undersøke om det er sammenheng mellom anmeldte seksuelle overgrep, herunder overfallsvoldtekter, og til å avdekke mulige serieovergrepere (både overfallsvoldtekter og andre overgrep). Vi viser her til at Voldtektsgruppa på Kripos nettopp har i sitt mandat å sammenholde informasjon fra ulike kilder, herunder avsluttede straffesaker, for å avdekke eventuelle sammenhenger. For saker som er henlagt, vil det kunne være avgjørende for senere oppklaring at innhentet trafikkdata blir liggende tilgjengelig i telefonimodulen. Manglende mulighet til å benytte trafikkdata ut over enkeltsaken vil også i betydelig grad vanskeliggjøre oppklaring av alvorlige straffbare handlinger begått av personer i lukkede miljøer.

Ovennevnte innsnevring av muligheten til å bruke trafikkdata vil innebære et alvorlig tilbakeskritt, og i strid med uttrykte politiske ønsker om å se saker i sammenheng for å bekjempe organisert og annen alvorlig kriminalitet. Her kan vi også peke på at det ikke alltid er opplagt om aktuelle forhold skal regnes som én eller flere straffesaker. Det er ikke ønskelig at muligheten for å benytte trafikkdata skal være relevant (og langt mindre avgjørende) for hvordan straffesaker registreres og avgrenses.

Gjenbruk av trafikkdata fra straffesaker er viktig også i etterretningssammenheng, utenfor konkrete straffesaker. Sammen med informasjon fra åpne kilder, er opplysninger fra straffesaker av vesentlig betydning for politiets mulighet til å drive effektivt etterretningsarbeid og derigjennom kriminalitetsbekjempelse, ikke minst opp mot lukkede kriminelle miljøer. Slik bestemmelsene i kapittel 52 er utformet, hindres tilsynelatende all gjenbruk i etterretningssammenheng (både før den konkrete straffesaken er avsluttet og etter).

Vi bemerker dessuten at med det aktuelle forslaget, synes det som om muligheten til gjenbruk av data innhentet etter (nye) §§ 210 b og 210 c blir vesentlig mindre enn for mer sensitive opplysninger som er innhentet etter straffeprosessloven kapittel 16a og 16b, jf. § 216 i og § 216 m siste ledd. For helhetens skyld viser vi også til NOU 2009:15 kapittel 25, hvor det argumenteres for at muligheten til å bruke "overskuddsinformasjon" bør utvides noe. Etter det vi forstår, har forslaget om en slik utvidelse fått bred støtte i høringsrunden.

---

¹ I merknadene til kapittel 52 sies at "trafikkdataene vil da [dvs. når straffesaken avsluttes] legges til sakens dokumenter". Vi antar imidlertid at det ikke er meningen å endre det som i dag gjelder om hva som til enhver til inngår i straffesaksdokumentene og bruken av disse – med andre ord slik at trafikkdata inngår i straffesaksdokumentene på et langt tidligere stadium enn i det saken avsluttes.

Etter riksadvokatens mening må det gjøres betydelige endringer i kapittel 52 for at politiet fortsatt skal kunne nyttiggjøre seg et av de viktigste virkemidlene i kampen mot alvorlig kriminalitet. Særlig gjelder dette § 52-5 om tilgangsbegrensning og § 52-9 om sletting. Vi har forståelse for at personvern hensyn kan tilsi begrensninger, særlig for tredjemenn som ikke på noen måte har noen rolle i den aktuelle straffesaken, men dette bør kunne ivaretas på annen måte enn i utkastet.

Noe av problemet med det foreliggende utkastet er nettopp at det ikke sonderer mellom de ulike typene data. For eksempel er det etter vår oppfatning stor forskjell på "masseinformasjon" om hvilke telefoner som var i nærheten av en basestasjon i et gitt tidsrom, og trafikkdata som kan knyttes til en person som er domfelt for alvorlig kriminalitet (og for den saks skyld hans omgangskrets). Vi ser at det ut fra personvern hensyn, og da særlig personvernet til personer som er helt uten tilknytning til straffbare forhold, kan være betenkelig at førstnevnte type informasjon skal ligge søkbar i telefonimodulen over lengre tid (i alle fall etter at saken er avsluttet), mens betenkelighetene er få hva gjelder gjenbruk av trafikkdata knyttet til personer som har vært gjenstand for strafforfølgning eller har tilknytning til kriminelle miljøer. Bestemmelsene i kapittel 52 bør ta høyde for at personvern hensyn gjør seg gjeldende med svært ulik styrke for ulike persongrupper.

Vi har i denne omgang ikke hatt mulighet til å utarbeide et alternativt forslag til hvordan bestemmelsene i kapittel 52 bør utformes, men i de neste avsnittene skisseres noen tanker og mulige utgangspunkter for det tilfellet at departementet er enig i at det bør gjøres endringer.

Det er, som nevnt, særlig behov for endringer i §§ 52-5 og 52-9. Paragraf 52-5 bør åpne for at opplysningene kan gjøres tilgjengelige også for andre enn de som jobber med den aktuelle saken. Paragraf 52-9 bør i det minste åpne for at ikke alle opplysninger skal måtte fjernes fra telefonimodulen når den aktuelle straffesaken er endelig avgjort.

For kriminalitetsbekjempelsen er det en fordel med så få begrensninger som mulig på muligheten til å gjenbruke trafikkdata. Personvern hensyn kan på den annen side tilsi at det gjøres begrensninger hva gjelder hvilke data som kan ligge søkbare, og hvem i politiet som skal kunne foreta søk. Det kan også argumenteres for at det ikke er opplagt at opplysningene skal kunne brukes opp mot mindre alvorlige straffbare forhold.

Etter vårt syn bør alle trafikkdata som innhentes i det minste være tilgjengelige for, og kunne benyttes i, etterforskning av andre saker frem til den saken opplysningene er innhentet i er endelig avgjort. Opplysningene bør imidlertid som utgangspunkt være tilgjengelige (og kunne brukes) betydelig lenger enn det. Vi ser imidlertid at personvern hensyn kan tilsi visse begrensninger, som kan utformes på forskjellige måter.

En måte å begrense bruken av innhentede trafikkdata på, er å sørge for at visse data (for eksempel "massedata" fra basestasjonssøk) slettes fra telefonimodulen når straffesaken er avsluttet. Opplysninger som direkte eller indirekte kan knyttes til personer som var involvert i straffesaken bør imidlertid bli liggende tilgjengelig i telefonimodulen, for gjenbruk. En annen er å begrense bruken til visse typer saker/formål, slik som i straffeprosessloven § 216 i. Det er selvsagt også mulig å undergi opplysninger fra avsluttede saker særskilt tilgangsbegrensning, slik at spredningsfaren blir liten.

4. Nærmere om kapittel 7 - behandling av opplysninger i straffesaker

4.1 Generelt

I straffesaker "behandles" opplysninger først og fremst i registre nevnt i kapittel 11, i det elektroniske saksbehandlingssystemet BL og i papir-versjonen av straffesaken (som i utgangspunktet skal være lik den elektroniske saken i BL). Noe behandling skjer også utenfor dette, for eksempel i interne notater som ikke lagres sentralt. Vi savner en mer tydelig avklaring av hva slags status BL har etter politiregisterloven, herunder om det kreves "særskilt bemyndigelse" etter § 8-4 for tilgang til BL (straffesaker inneholder som kjent gjennomgående opplysninger som nevnt i politiregisterloven § 21 siste ledd). Det siste har formodningen mot seg, da det ellers vil innebære at alle i påtalemyndigheten må ha særskilt bemyndigelse før de kan drive ordinær straffesaksbehandling (og selv om de ikke bruker registre som nevnt i del 11).

4.2 Til kapittel 24

Det treffer ikke helt når det i merknadene til § 24-1 sies at "[e]tterforskningen vil regelmessig være åpnet dersom det foreligger en anmeldelse...". I mange tilfeller åpnes det ikke etterforskning etter anmeldelse, og saken henlegges under henvisning til straffeprosessloven § 224 eller med andre henleggelseskode. Men det kan ikke være tvilsomt at også disse sakene er å regne som straffesaker og skal håndteres deretter, og etter riksadvokaten mening fanger utkastet til § 24-1 siste ledd siste punktum opp nettopp dette.

Oversiktsbestemmelsen i § 24-2 inneholder dels rene henvisninger til politiregisterloven (nr. 1, 2, 4 og 5), dels presiseringer av politiregisterloven (nr. 3) og til slutt henvisning til forskriften § 25-2 (som gjør unntak fra politiregisterlovens bestemmelser om retting, sletting m.m). Riksadvokaten er enig i at det kan være på sin plass med en oversiktsbestemmelse, men den må være uttømmende og helst noe lettere å forstå enn det utkastet som foreligger. Muligens kan det også være en løsning å slå sammen §§ 24-1 og 24-2, og vi har tillatt oss å formulere en skisse:

§ 24-1 Oversikt

Bestemmelsene i politiregisterloven gjelder i utgangspunktet også for behandling av opplysninger i straffesaker, jf. politiregisterloven § 2 nr. 11. I politiregisterloven, straffeprosessloven og forskriften her er det likevel fastsatt enkelte presiseringer og unntak for behandling av opplysninger i straffesaker, jf. oversikten i annet ledd. Særreglene om behandling i straffesaker gjelder fra det tidspunkt det er åpnet etterforskning i en sak. De gjelder også for behandling av opplysninger som ledd i vurderingen av om det skal åpnes etterforskning, jf. straffeprosessloven § 224.

For behandling av opplysninger i straffesaker gjelder følgende tilpasninger:

- 1. Kravet til nødvendighet i § 5 første ledd er oppfylt når opplysningene behandles etter reglene i straffeprosessloven, jf. § 5 første ledd nr. 1*
- 2. Kravet til korrekte opplysninger i § 6 siste ledd er oppfylt når opplysningene er gjengitt slik kilden oppga dem. Dersom opplysningene omfattes av § 7 (særlig sensitive), bør de ikke inntas i skriftlig referat hvis de åpenbart er irrelevante for straffesaken*
- 3. Tidsbegrensningen i § 8 gjelder ikke, jf. § 8 siste ledd*
- 4. Dokumentinnsyn i straffesaker reguleres av straffeprosessloven, jf. § 49 siste ledd.*

For behandling av opplysninger som er inntatt i straffesaksdokumenter gjelder i tillegg særreglene i § 25-2.

Skissen er basert på oversikten i utkastet § 24-2, og det bør eventuelt foretas en gjennomgang av politiregisterloven og straffeprosessloven for å sikre at oppstillingen i annet ledd er uttømmende.

4.3 Til kapittel 25

Vi har ikke større innvendinger mot at unntaksbestemmelsene flyttes over til forskriften, men mener det er en bedre løsning å beholde de aktuelle unntakene i §§ 50 og 51 og at disse bestemmelsene endres slik at de åpner for at det kan gjøres unntak i straffeprosessloven. De nødvendige lovendringer kan enkelt gjennomføres samtidig som de lovendringene departementet foreslår.

4.4 Til kapittel 26

Av merknadene til § 26-2 (høringsnotatet s. 41-42) fremgår at de generelle reglene gjelder, herunder reglene om retting og sletting. Eter vår oppfatning er det lite naturlig og lite ønskelig at opplysninger i ”interne” dokumenter (i alle fall visse slike, for eksempel innstillinger fra underordnet til overordnet påtalemyndighet) skal rettes og slettes i større grad enn det som gjelder for opplysninger i straffesaksdokumenter. Vi ber departementet vurdere dette nærmere.

5. Kommentarer til de øvrige delene som er på høring

I det følgende kommenteres noen av de øvrige bestemmelsen i forskriftsforslaget. På noen punkter er vi usikre på om vi har forstått utkastet riktig, men det i seg selv kan kanskje si noe om at departementet bør se nærmere på utformingen.

5.1 Del 3 Tilgang, utlevering og taushetsplikt

5.1.1 Kapittel 8 Direkte tilgang til opplysninger/registre

Til § 8-1

Sambandsstatsadvokaten i Eurojust har pr. i dag tilgang til norske registre (på en egen, særskilt oppkoblet PC), og må fortsatt ha slik tilgang. Vedkommende beordres til Eurojust etter intern utlysning i påtalemyndigheten, men er formelt ansatt av UD. Dersom vedkommende ikke kan anses som ”ansatt i påtalemyndigheten”, må det presiseres i § 8-1 at også sambandsstatsadvokaten kan gis tilgang til opplysninger.

Det samme behovet for presisering gjelder formentlig politisambandsmennene.

I § 8-4 annet ledd bør ”statsadvokaten” endres til ”embetsleder ved statsadvokatembetene”.

5.1.2 Kapittel 9 -11 Utlevering av opplysninger

For orden skyld gjør vi oppmerksom på at det i § 9-4 annet ledd forutsettes at ordenstjenesten er noe annet enn ”kriminalitetsbekjempelse”, mens loven § 2 nr 13 definerer ordenstjenesten som del av kriminalitetsbekjempelsen.

Til §§ 9-6 og 9-7

Vi er usikre på om det er hensiktsmessig med en oppstilling som foreslått. Det er i og for seg prisverdig at praktisk viktige eksempler nevnes, men det er muligens en viss fare for at terskelen for å utlevere opplysninger blir ulik, avhengig av om mottaker er eksplisitt nevnt eller ikke. (Det kan som alternativ vurderes å ta inn en oppstilling i det rundskriv som

formentlig må utarbeides.) Et praktisk viktig situasjon som ikke er nevnt, er utlevering av opplysninger til helseforetak for ivaretagelse av oppgaver etter lov om psykisk helsevern.

Det er for øvrig noe uklart hvorfor aktuelle formål er presisert i § 9-6, men ikke i § 9-7.

Til § 9-8

Bestemmelsen er i hovedsak gjengivelser fra riksadvokatens rundskriv nr. 1/1989, og gjenspeiler således de vurderinger riksadvokaten mener er sentrale i spørsmålet om utlevering av opplysninger til allmennheten. Vi anbefaler likevel at det, når retningslinjene nå skal nedfelles i forskrift, vurderes å formulere andre til femte ledd noe annerledes. Begrepene "bør ikke" og "må ikke" kan med fordel byttes til "skal ikke" eller "kan ikke", samtidig som det er viktig at det åpnes for unntak (slik det allerede er gjort i f. eks. annet ledd). Fjerde ledd kan for eksempel formuleres slik: "Opplysninger om innhold i innstillinger til overordnet ledd i påtalemyndigheten kan ikke utleveres før tidligst etter at påtalespørsmålet er avgjort, med mindre det foreligger særlige forhold som tilsier at opplysningen bør gis før dette".

For opplysninger om forelegg, er vurderingsmomenter som er fremhevet i riksadvokatens avgjørelse i en konkret klagesak innarbeidet i femte ledd siste punktum. Vi er positive til at forskriften gir veiledning for vurderingen av om opplysninger om forelegg skal utleveres, men er ikke enige i departementets motforestillinger om at det da understrekes at det er forskjell på utlevering av dommer og forelegg. En slik forskjell er naturlig, ikke minst fordi en som velger å vedta et forelegg som hovedregel da kan forvente at ikke allmennheten får tilgang til opplysninger om dette. At opplysninger om forelegg normalt skal gis i anonymisert form følger vel for øvrig av politiregisterloven § 34 første ledd nr. 2.

Vi har i denne omgang ikke sett at det er behov for eller ønskelig at reglene om allmennhetens tilgang til avsagte dommer blir endret. Tvert imot taler tungtveiende prinsipielle hensyn for å beholde dagens regler på dette området uendret.

I siste ledd er det angitt at saksbehandlingsreglene i kapittel 11 "gjelder tilsvarende så langt de passer". Det er uklart hva henvisningen innebærer, for så vidt vi kan se fremgår det direkte av de enkelte bestemmelsene i kapittel 11 om de gjelder eller ikke (og det er kun § 11-2 som gjelder, pålegg om taushetsplikt, jf. § 11-5, er ikke aktuelt).

I § 11-2 fastsettes at utlevering skal besluttes av "behandlingsansvarlig eller den som har fått delegert det daglige behandlingsansvaret". I praksis er dette ikke helt ulikt det som fremgår av nevnte rundskriv pkt. IV nr. 8 og 9, men etter vår mening vil det være å foretrekke at det for utlevering av opplysninger til allmennheten overlates til riksadvokaten å bestemme hvem som har kompetanse til å beslutte slik utlevering.

Til § 9-9

Overskriften bør endres til "utlevering til utenlandsk myndighet og internasjonale organisasjoner" (jf. bl.a. den foreslåtte endringen i loven § 22)

Vi forstår loven § 22 annet ledd og presiseringen i § 9-9 første ledd slik at forskriften ikke innebærer begrensninger eller endringer i det som pr. i dag gjelder for utlevering av opplysninger som skjer henhold til lov, konvensjoner og avtaler Norge er bundet av. Det er imidlertid noe uklart om saksbehandlingsreglene i kapittel 11 gjelder slik utlevering. Hvis de gjelder, må det påses at bestemmelsene ikke medfører endringer av hvem i politiet/påtalemyndigheten som kan beslutte at opplysninger kan utleveres til utenlandsk myndighet/internasjonal organisasjon. Videre understreker vi at det tilsynelatende

ubetingede krav om skriftlighet i § 11-3 første ledd nr. 1, kan vanskeliggjøre et effektivt løpende samarbeid om etterforskning av enkeltsaker (unntaket i tredje ledd er ikke alltid tilstrekkelig). Det bør eventuelt tas inn et unntak som tar høyde for de forpliktelsen Norge har til å delta i slikt samarbeid. Se også nedenfor om hvem som skal nedtegne opplysninger etter § 11-4.

I §§ 11-4 og 11-5 er ansvaret lagt til ”behandlingsansvarlig”. ”Den som har fått delegert det daglige behandlingsansvaret” bør tas inn som alternativ, slik som i § 11-2. Det er helt upraktisk at behandlingsansvarlige (riksadvokaten, embetsleder, politimester) skal forestå nedtegning av opplysninger og ”forvise seg om” at taushetsplikten osv. er kjent i enkeltsaker.

5.2 Del 4 Informasjonsplikt, innsyn, retting, sperring og sletting

Selv om det strengt tatt er unødvendig, kan det for oversiktens del kanskje være greit at det i § 13-1 vises til at for innsyn i straffesaker gjelder politiloven § 49, jf. straffeprosessloven (jf § 25-2 annet ledd).

Dersom bestemmelsene i politiloven §§ 50 og 51 flyttes til forskriften § 25-2, som foreslått, bør formentlig § 25-2 nevnes i §§ 14-1, 15-1 og 16-1.

Vi deler for øvrig Kripos’ skepsis til at opplysninger uten unntak skal slettes i Strasak etter senest fem år, og viser til høringsuttalelsen derfra.

5.3 Del 10 Meldeplikt, tilsyn mv.

Kapittel 42 - Datatilsynets rolle

Vi er innforstått med at Datatilsynets kompetanse til å gi anmerkninger som nevnt i § 42-3 følger av politiregisterloven § 60. Vi tillater oss likevel å gi uttrykk for en viss skepsis til om dette er hensiktsmessig når det gjelder ulike sider av straffesaksbehandlingen, og er avventende hva gjelder hvilke konsekvenser Datatilsynets tilsyns- og anmerkningskompetanse vil gi.

Datatilsynets rolle som tilsynsorgan innebærer formentlig at de personene som gjennomfører tilsyn skal gis tilgang til/innsyn i straffesaksopplysninger og andre til dels meget sensitive opplysninger (jf. personopplysningsloven § 44). Vi er høyst usikre på om taushetspliktreglene i forvaltningsloven §§ 13 flg. i tilstrekkelig grad ivaretar de hensyn som gjør seg gjeldende for en del av disse opplysningene. Bekymringen gjelder ikke minst opplysninger som ikke kan sies å gjelde ”noens personlige forhold” (som omfattes av forvaltningsloven § 13 første ledd nr. 1). De som gjennomfører tilsyn må etter vårt syn være undergitt taushetsplikt om de samme opplysninger som politiet og påtalemyndigheten er, herunder de som omtales i politiregisterloven § 23 annet ledd (og politiloven § 24). Vi ber departementet vurdere om det er påkrevd med en lovendring for å oppnå dette.

Det bemerkes videre at 30-dagers fristen i § 42-4 ikke synes å ta høyde for at Datatilsynet i en del tilfeller formentlig må innhente informasjon/synspunkter fra de(n) behandlingsansvarlige. Hvis nevnte frist gjelder tilsynets endelige svar, og ikke bare melding om hvorvidt begjæringen om kontroll tas til følge, er den alt for kort.

Vi benytter også anledningen til å påpeke det noe underlige i at politiregisterloven § 58 (jf. forskriften § 42-1) unntar PST under henvisning til EOS-utvalget, samtidig som Kontrollutvalget for kommunikasjonskontroll (jf. straffeprosessloven § 216h) ivaretar noe

av den samme funksjonen hva gjelder politiets/påtalemyndighetens behandling av saker etter straffeprosessloven kapittel 16a – uten at dette er ofret oppmerksomhet i verken forarbeidene til loven eller høringsnotatet. Det kan med god grunn spørres om ikke Kommunikasjonskontrollutvalget burde fått en mer sentral kontrolloppgave enn det loven og forskriftsutkastet legger opp til.

5.4 Del 11 – de enkelte registre

Med den korte tid som har vært til rådighet har vi ikke kunne gjennomgå del 11 (ut over kapittel 52, jf. over) tilstrekkelig grundig til å komme med synspunkter av betydning.

6. Økonomiske og administrative konsekvenser

Høringsnotatet understreker at forskriften ikke medfører nevneverdige økonomiske og administrative konsekvenser ut over det som er lagt til grunn i forbindelse med vedtakelsen av politiregisterloven. I Ot. prp nr. 108 (2008-2009), på side 290, er det forutsatt at politiregisterloven ikke får nevneverdige administrative eller økonomiske konsekvenser for høyere påtalemyndighet. Den videreutvikling av reglene som ligger i utkastet til forskrift og den forserte ikraftsettelsen innebærer imidlertid at det ikke er gitt at nevnte forutsetning gjelder når loven og forskriften ses i sammenheng. Det er derfor viktig også for den høyere påtalemyndighet at loven ikke trer i kraft – i alle fall ikke fullt ut – før de tekniske og personellmessige forutsetningene for å kunne etterleve loven er til stede. Et fullgodt svar på om det nye regelverket får administrative og/eller økonomiske konsekvenser av betydning, vil neppe foreligge før etter at reglene har virket en stund. En vurdering av dette bør således være en del av den evalueringen vi innledningsvis har tatt til orde for.

Vi kan ikke se at spørsmålet om tilbakevirkende kraft, og konsekvensene av eventuell tilbakevirkning, er vurdert. I mangel av andre holdepunkter legger vi til grunn at tanken er at loven og forskriften skal gjelde fullt ut fra den dag de trer i kraft. Dette vil formentlig nødvendiggjøre overgangsordninger, slik at politiet får en reell mulighet til å tilpasse opplysninger som allerede er å finne i politiets systemer/registre til de krav som stilles i loven/forskriften, uten at det i overgangsperioden skal karakteriseres som brudd på lov eller forskrift at kravene eventuelt ikke er tilfredsstillt.

Vi peker også på muligheten som ligger i loven § 70 om at ulike bestemmelser kan tre i kraft til ulik tid.

Knut Erik Sæther
ass. riksadvokat

Guri Lenth
kst. førstestatsadvokat

Gjenpart: Politidirektoratet
Kripos